

Enskild motion -

Motion till riksdagen 2025/26:4170

av **Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-)**

med anledning av prop. 2025/26:262 Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och anpassning av svensk rätt till EU:s migrations- och asylpakt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:262 i dess helhet.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk migrations- och asylpolitik ska genomföras med beaktande av rättssäkerhet, proportionalitet, humanitet, barnets bästa och långsiktigt hållbar integration och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomförandet av EU:s migrations- och asylpakt inte får inskränka grundläggande rättigheter eller medföra mer långtgående restriktioner än vad unionsrätten kräver och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med en ny och samlad konsekvensanalys av hur förslagen påverkar rättssäkerhet, barns rättigheter, integration, psykisk hälsa, kommunernas ansvar samt Sveriges internationella människorättsåtaganden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringens proposition innebär ett av de mest genomgripande och långtgående skiftena i svensk migrationspolitik i modern tid. Under förvärdningen att svensk rätt ska anpassas till Europeiska unionens migrations- och asylpakt genomför regeringen i praktiken en ideologiskt driven omläggning av svensk migrationsrätt där tillfällighet, misstänkliggörande och rättighetsbegränsningar görs till permanenta principer.

Propositionen måste därför avslås i sin helhet.

Det handlar inte endast om tekniska anpassningar till unionsrätten. Det handlar om vilken rättsstat Sverige ska vara. Det handlar om vilket samhälle Sverige vill bygga. Och det handlar ytterst om huruvida människor som söker skydd ska mötas av rättssäkerhet och mänsklig värdighet eller av permanenta undantagstillstånd präglade av osäkerhet och kontroll.

Sverige ska inte använda EU:s migrationspakt som ett verktyg för att montera ned rättssäkerhet, permanenta människors otrygghet och normalisera en migrationspolitik byggd på misstänkliggörande och tillfällighet.

Propositionen representerar ett tydligt skifte:

från rättigheter till kontroll, från integration till osäkerhet, och från humanitet till avskräckning.

Permanent otrygghet ersätter integration

En av propositionens mest långtgående delar är utmönstringen av permanent uppehållstillstånd för flera grupper av människor med skyddsrelaterade uppehållstillstånd.

Permanent uppehållstillstånd har historiskt varit en central grund för etablering och integration i Sverige. Människor som ska bygga ett liv behöver trygghet och stabilitet. Den som ska lära sig språket, arbeta, utbilda sig, starta företag, skapa trygghet för sina barn och bli en del av samhället måste kunna planera sin framtid.

Regeringens politik går i motsatt riktning.

Människor görs permanent tillfälliga. Familjer förväntas leva i långvarig osäkerhet. Barn riskerar att växa upp under ständig rädsla för att deras trygghet kan ryckas bort. Detta är inte integrationspolitik. Det är institutionaliserad otrygghet. Regeringen hävdar att förslagen ska främja integration och minska utanförskap. Men propositionen innehåller ingen övertygande analys som visar att ökad osäkerhet leder till bättre integration. Tvärtom visar erfarenheter från både Sverige och andra europeiska länder att långvarig tillfällighet riskerar att försvåra etablering på arbetsmarknaden, försämra psykisk hälsa och öka social utsatthet. Trygghet skapar integration. Otrygghet skapar rädsla och marginalisering.

Allvarliga rättssäkerhetsproblem

Propositionen innebär samtidigt betydande inskränkningar i rättssäkerheten för människor som söker skydd.

Rätten till offentligt biträde begränsas i flera delar av asylprocessen trots att asylrätten är juridiskt komplex och att människor som söker skydd ofta befinner sig i extrem utsatthet, saknar språkkunskaper och i många fall bär på trauma från krig, tortyr eller förföljelse.

En rättssäker asylprocess förutsätter att människor har reella möjligheter att förstå processen och tillvarata sina rättigheter.

Det är därför särskilt anmärkningsvärt att Lagrådet riktar skarp kritik mot regeringens förslag och framhåller att begränsningarna riskerar att försämra den enskildes möjligheter att få en rättvis och korrekt prövning.

En rättsstat prövas inte i hur den behandlar de starkaste. Den prövas i hur den behandlar de mest utsatta.

Lagrådets kritik är exceptionellt allvarlig

Lagrådets yttrande är i flera delar ovanligt skarpt och bör tas på största allvar av riksdagen.

Lagrådet ifrågasätter inte endast enskilda tekniska lösningar utan riktar kritik mot själva beredningsprocessen och den politiska utgångspunkten för propositionen.

Lagrådet konstaterar att den så kallade minimilinjens varit styrande redan från början och att frågan inte har utretts förutsättningslöst och kunskapsbaserat. Vidare framhålls att remisskritiken mot förslagen varit omfattande och att flera centrala konsekvenser inte analyserats tillräckligt. Det är djupt problematiskt.

Lagstiftning som påverkar människors grundläggande rättigheter måste vila på proportionalitet, rättssäkerhet och gedigna konsekvensanalyser, inte på politiskt förutbestämda slutsatser.

När lagstiftning av denna omfattning drivs fram utan tillräckliga analyser riskerar rättsstatens legitimitet att försvagas.

Barnets bästa åsidosätts

Propositionen innebär även att biometriska uppgifter, inklusive fingeravtryck och fotografier, ska kunna tas från barn från sex års ålder.

Barnkonventionen är svensk lag. Barnets bästa ska vara en primär övervägning i alla beslut som rör barn.

Att genomföra kroppsliga ingrepp och omfattande registrering av mycket små barn kräver därför mycket starka skäl, tydliga proportionalitetsbedömningar och robusta rättssäkerhetsgarantier. Regeringen har inte visat att dessa krav är uppfyllda.

Det är särskilt oroande att barn i migrationssystemet i allt större utsträckning riskerar att behandlas som säkerhetsobjekt snarare än som barn med egna rättigheter och skyddsbehov.

Sverige går längre än vad EU-rätten kräver

Det är viktigt att understryka att stora delar av propositionen inte är juridiskt tvingande konsekvenser av EU:s migrationspakt.

Regeringen väljer aktivt den mest restriktiva tolkningen och använder unionsrätten som politisk legitimering för att genomföra en migrationspolitik som går längre än vad EU-rätten kräver. Sverige är inte skyldigt att välja den hårdaste möjliga linjen.

Sverige kan genomföra unionsrätten samtidigt som rättssäkerhet, humanitet och mänskliga rättigheter värnas. Det handlar därför ytterst om politiska prioriteringar.

Ett demokratiskt vägval

Att vara kritisk till propositionen innebär inte att vara emot reglerad migration eller ordning i migrationssystemet. Sverige ska ha ett rättssäkert och fungerande migrationssystem.

Men rättssäkerhet kan aldrig byggas genom att människor görs permanent otrygga.

Ordning kan aldrig motivera att barns rättigheter försvagas.

Effektivitet kan aldrig bli ett argument för att urholka mänskliga rättigheter.

Frågan handlar därför inte enbart om migrationspolitik. Frågan handlar om vilket samhälle Sverige vill vara. Ett samhälle där människor möts av rättigheter, rättssäkerhet och mänsklig värdighet eller ett samhälle där tillfällighet, misstänkliggörande och avskräckning görs till grundläggande principer i lagstiftningen.

Riksdagen bör därför avslå propositionen i dess

Malcolm Momodou Jallow (-)

Lorena Delgado Varas (-)

Daniel Riazat (-)